

Vilslev – Hjortlund *Sogneblad*

Juni 2005.

Sognebladet kan læses på kongeaadal.dk men trykkes desuden i 100 eksemplarer, så et eksemplar kan afhentes i Kongeådal dagli'brugs.

Det er de lokale foreninger, der står bag sognebladet og bidrager til aktivitetskalenderen, som ajourføres på hjemmesiden. Henvendelse vedrørende artikler og annoncering af arrangementer kan rettes til ansvarshavende redaktør
Roll Præstegaard 75 43 12 40 eller roll@priestyard.

Aktivitetsskalendar.

Juni

- 05. 14.00 Grundlovsdag på Kjærgård.
- 17. Sidste skoledag.
- 18. 07.45 Udflugt med Menighedsrådet.
- 23. Sankt Hans Aften.

August

- 08. 19.00 Fællesudvalg og borgerkomsammen.
- 11. 09.00 Skolen begynder
- 15. 19.00 Gårdbutikken på Koldingvej.

September

- 11. 09.30 Gudstjeneste i Vilslev Kirke
- 11. 10.30 Udstillinger og bustransport begynder.
- Koncert i Vilslev kirke.
- Egnsteater i Darum.
- Kulinarisk, musikalsk aften i forsamlingshuset.

Oktober

- 03. 18.30 Forbrændingsanlægget EL90
- 03. 19.30 Sangaften i Kongeådal skole.
- 04. 18.30 Forbrændingsanlægget EL90
- 04. 19.30 Svantevit dukketeater. Riber Kjærgård.

November

- 02. 19.30 Voksen kærlighed. Elisabeth Dons Christensen.
- 07. 19.30 Sangaften.

08. 19.00 Vinsmagning.
17. Skolefest

December

05. 19.30 Adventssangaften.
21. Skolens juleafslutning.
21. Juletræsfest.

Januar

02. 19.30 Sangaften.
12. 19.30 Preben Rudiengård: Lokalsamfundet nu og i fremtiden.

Februar

23. 19.00 Husholdningsforeningens madaften.

Marts

06. 19.30 Sangaften.
07. 18.00 Besøg i Musikgalleriet ved Ansager.

April

05. 19.30 Husholdningsforeningens generalforsamling.

Indhold:

Skolens udbytte af EU-projekt. Side 4
Brev skrevet i Vilslev Præstegård 1896. Side 5
Kanosejlads. Side 8
Tre marsksogne. Side 8
Om egnsspillet Side 9
Landsbysamvirket i nye former. Side 10
Cykeltur til diget. Side 11

Kongeådal skole i internationalt samarbejde.

Partnerskabet mellem fem europæiske skoler tog for Kongeådal skoles vedkommende sin begyndelse gennem en opfordring fra Anders Hove fra seminariet i Ribe. Vi lagde billet ind og Inge Granhøj deltog i det indledende møde i Slovakiet, hvor hun sammen med repræsentanter for en skole i Presov (Slovakiet), en skole i Poznan (Polen), en landsbyskole i Paracuellas (Spanien) og Perry Court skolen i Bristol planlagde og beskrev et fælles program med titlen: We are Europe.

Planen gik ud på, at børnene i de fem lande skulle sende hinanden materialer om dem selv og deres liv derhjemme, om deres by og deres region. Om stedets historie og seværdigheder. Også en ordbog med alle fem sprog og de mest almindelige hverdagsudtryk blev sat i gang. Sidst har børnene lavet deres skoleskema på engelsk og er netop ved at oversætte nogle lokale sagn til engelsk.

Tre gange om året mødes lærere og skoleledere fra de fem skoler og ser på hinandens praksis og drøfter projektet og undervisning i det hele taget. Da deltagerne var her i marts 2004, havde børnene projektuge, hvor de måtte interviewe de fremmede. Det var noget der udfordrede sprogkundskaberne på en alvorlig måde.

For os lærere har det været berigende at deltage, vi har fået venner i disse lande. Vi har set måder at drive skole på, som svinger indenfor den enkelte skole. Der er dygtige lærere i alle lande, og det modsatte. I England har de mere disciplin end i de andre fire lande. De engelske børn går på række og bruger uniformer, og i frikvartererne kommer der særlige gårdvagter med udstyret med plaster og andet redningsudstyr. I Slovakiet og Polen er der knaphed på midler, til gengæld arbejder eleverne længe og grundigt med tingene. I den spanske landsbyskole med 42 børn fra 30 forskellige små landsbyer begynder de med engelsk, når de er tre-fire år gamle. Drengene interesserer sig mest for køer, som ofte går frit omkring i bjergene.

Alle steder er børn og lærere glade og interesserede og utroligt gæstfrie. Men sproget er et problem i mange lande. I Polen, Slovakiet og Spanien er der kun én lærer, der taler godt engelsk på hver af skolerne. Skolelederne gør det slet ikke. Men slovakker og polakker taler fint indbyrdes. De spanske taler så hurtigt, så ingen kan forstå, at de forstår hinanden. Vi danske har nok de bedste sprogkundskaber, det kommer af at vi er et lille land, og derfor er nødt til at kunne fremmede sprog, men det betyder også noget for børnenes sprogmuligheder, at de undervises på en måde, så de

får lov til at prøve sproget til samtale og sang fra begyndelsen. Noget de fremmede lærere var imponeret af, da de var her, var børnenes frie brug af det engelske sprog til spørgsmål og svar, og at de kunne synge så mange engelske sange. Det fik den engelske skoleleder til at sætte de gamle engelske sange på skemaet.

Fra gamle dage.

I foråret besøgte jeg Mette og Åge Fredslund i Hunderup. ”Nu skal du se noget sjovt”, sagde Mette, ”jeg har et brev her fra min bedstemor. Hun skrev det, da hun var ganske ung og boede hos sine forældre i præstegården i Vilslev.”

Brevet indeholder mange spændende oplysninger, som jeg synes flere skulle have fornøjelse af, så her er brevet i sin fulde ordlyd:

Vilslev Præstegaard, den 7/1 96.

Kære Grethe!

Nu først et godt og velsignet Nytaar og gid Du maa blive nogenlunde rask i det år, vi nu gaar ind i, og gid Du maa befinde Dig godt i Haderslev hos Din Søster, Moder har ikke været rask hele Julen, det er vist Indfluensa mener Moder, men nu er hun da kommen op. Fader er da heldigvis kommet godt over Julen for det er streng Tid for ham, for han har jo i to Kirker at besøge. Femte Juledag var det min Fødselsdag, da fyldte jeg mit 15tende Aar og jeg gaar til Konfirmationsforberedelse i Vinter hos Fader og skal altså konfirmeres til Paaske ja 8te Dage efter Paaske holdes det gerne paa Landet, gid Du kunne komme her ned den Dag kære Grethe, det skulle glæde mig. Jeg kunde godt have bleven konfirmeret sidste Aar for Alderens Skyld men det er jo ikke det der kommer an på, hvor gammel man er, men at man af Hjertet kan sige ja til at man vil vedblive ved at være et Guds Barn. Nu vil jeg fortælle Dig lidt om

hvorledes jeg har holdt Jul hvis det kan mere Dig. Et Par Dage før Jul var der Juletræ i Skolen her i Vilslev, det var paa Thomassedag som den kaldes, da er det altid Skik, at der er Juletræ. Vi dansede fra Klokkeren to Eftermiddag til 6 Aften og saa skulde vi ud at se Juletræet, det var saa rart at se saa mange glade Barneansigter straaale. Læreren holdte da en Tale, der indeholdt at nu kom den kære Jul, som jo var Børnenes Fest og at der var heller ingen der vare saa glade i Julen som Børn og der var jo heller ikke noget Forældrene hellere vilde se end deres Børns glade Barnehjerte, men saa skulde vi ogsaa se at være rigtige gode Børn og gøre vore Forældre glade ned at være gode Børn saadan de ogsaa kunde være glade i Julen. Og saa dansede vi om Juletræet og sang mange kønne Julesalmer og vi fik hver en lille Papirpose med noget Sukkerstads og saa, da det var endt, dansede vi igen til Klokkeren var 11 og saa gik hver glade til sit. Jeg gaar jo rigtignok ikke i Skole deromme længere, men jeg bliver alligevel bedt med hvert Aar. Jeg gaar jo i Skole i Ribe, men nu til November er jeg holdt op, da jeg skulde gaa til Præst og saa var det for mange Læktier at lære både til Skolen og til Præsten, og de to Dage i Ugen jeg var til Præst kunde jeg jo slet ikke komme ud og naar det blev en stræng Vinter kunde jeg ikke komme ud hver Dag det var at give for mange Penge ud nemlig 7 Kroner i Maaneden foruden Togpenge.

Kære Grethe, jeg frygter næsten for at Du ikke kan læse mine Kragekløer, for jeg skal nemlig sige dig noget, vi har fået en Vægter her i Vilslev og ham sidder jeg oppe og venter efter at han skal komme og synge og saa vilde jeg skrive til Dig, skønt Klokkeren er elleve og Moder ligger og raaber, at jeg skal gaa i seng for i Morgen slaar jo Bondens Tromme igen thi mine Brødre skal jo i Skole og Pigerne skal op Klokkeren godt fem hver en Vinter Morgen for at faa mine Brødre ud af Huset.

Jeg sku
1ste Fe
Østerle
hver D
Jeg vil
nok sk
skal n
Dig. J
maa j
Par L
bleve
men
Lev
Mar
er je

Gr
H
S
H
S
S
T
1

Jeg skulde hilse Dig mange Gange fra Jørgen som jo har Ferie til 1ste Februar det er vi meget glade for, han rejser vist til Kvong og Østerlennet. Jeg fik Dig ikke fortalt til Enden om mine Juleglæder hver Dag gik jeg i Kirke og hen at besøge gode Venner og Veniinder. Jeg vil haabe Du nogenlunde kan finde ud af mit Brev. Vil Du ikke nok skrive til mig kære Grethe, det skulde glæde mig meget og Du skal nok faa lidt tiere Brev fra os for jeg skal med Glæde skrive til Dig. Naa, nu synger Vægteren lige ude foran vore Vinduer og saa maa jeg slutte for denne Gang og jeg haaber Du er tilfreds med det Par Linier. Det er sandt jeg vil da fortælle Dig at vor Degn er bleven forflyttet ned i Nærheden af Esbjerg. Grundahl hedder han men Du har vist ikke den Glæde at kende ham.
Lev vel kære Grethe.*

*Mange mange Hilsener fra store og smaa
er jeg Din hengivne Karen Høyer.*

Grundahl blev ansat i 1888 som 22-årig sekondløjtnant. Han afløstes af Stensig i foråret 1896. Stensig var her til 1936, hvor han afløstes af Hansen, som var her til 1971. Svenningsen var konstitueret til 72. Som det ses, er det ikke en plads man løber af, Stensig, Hansen og undertegnede har tilsammen været i embedet i 109 år bortset fra et enkelt skoleår.

Kanosejlad.

Der er endnu folk i sognet, som ikke har prøvet at sejle en tur på Kongeåen i kano. Kanoerne er ude 10 - 15 gange i løbet af en sæson, men mange flere burde have lov til at opleve en sejltur på åen i sommerperioden. Det er en af de største naturoplevelser, man kan få her på egnen.

Man skal være medlem af Aktivitetsforeningen, Spejderne eller have tilknytning til Kongeådal skole. Det koster 100 kr. pr kano pr døgn og så følger trailer og redningsveste med uden beregning.

Henvendelse til Roll Præstegaard 75 43 12 40.

Tre marsksogne i september.

Efterhånden falder brikkerne på plads i forhold til arrangementet i de tre sogne Vilslev, Darum og Sneum-Tjæreborg. Menighedsrådene og de tre organister er i færd med at arrangere koncerter, præsten i Darum og skolelederen i Vilslev er ved at skrive skuespil om H.F. Fejlberg og Knud Lang og Eilif Krogager. Der bliver truffet aftaler med ornitologer og landmænd og fritidsfiskere og billedkunstnere. Også madkunstnere bliver involveret og egnens musikere.

Der skal en del skuespillere med i egnsspillet. Fra Vilslev og Jedsted skal vi bruge ti mænd, tre kvinder og tre børn. Det vil blive rigtig spændende at spille med under ledelse af en professionel skuespiller, Morten Givskud, fra Odense. Der skal også bygges scene og sminkes, og arrangørerne håber, at prøvede kræfter såvel som nye kan stå sammen om denne opgave.

Om egnsspillet.

Da det hele drejer sig om de tre sogne var det logisk at lave et afsnit om hvert sogn. Det er så heldigt, at der har været tre markante præster i hvert sit århundrede så idéen gav næsten sig selv.

Knud Lang i Vilslev, hvis sten står ved vejen mellem kirken og præstegården, var en betydningsfuld foregangsmand inden for landbruget. Gennem sin store indsigt i landøkonomiske forhold og den væsentlige indflydelse på Margrethe Rosenørn, som delte hans interesse for bøndernes vilkår, kom han til at betyde rigtig meget for bønderne i de tre sogne under Kjærgård, Darum, Hunderup-Sejstrup og Vilslev. Jedsted var noget for sig selv - også den gang, de var ikke fæstere eller hovbønder under Kjærgård. Det er spændende at skrive om den tid i 1700-tallet, hvor frihedstankerne nåede de danske bønder og effektiviteten kæmpede mod traditionen. Samtidig sad Brorson som biskop i Ribe. Han var flittig til at tage sig af problemerne rundt i stiftets sogne, også i Vilslev. Det, der især er spændende, er at prøve at skildre almindelige menneskers hverdag og livssyn.

H.F.Fejlberg i Darum var en elsket præst og en kendt sprog- og folkeminddeforsker i slutningen af 1800-tallet. Han interesserede sig for den jyske bondes liv og sprog, og foretog blandt andet sprogstudier ved at overhøre konfirmanderne i hvad redskaberne kaldtes i deres hjem, ligesom han på små sedler noterede spændende ord, som han diskuterede med to unge bønder om aftenen i sit studerekammer. Det er den nuværende præst i Darum, Michael Brautsch, der sætter den historie sammen til et lille skuespil.

Eilif Krogager i Sneum-Tjæreborg lever endnu i mands minde og er vel verdensberømt som Tjæreborg-præsten. Det er en udfordring at skrive om ham og Gorma, fordi mange nulevende mennesker husker dem. Man skulle måske tro, det var nemmere, fordi, der er mere materiale, men man er netop derfor mere bundet af at spillet må være mere sandfærdigt. I egnsspillet vil vi interessere os for den unge Krogager og hans samspil med sognebørnene. Vi vil også gerne fortælle lidt om hans virksomhed som sabotør og så naturligvis den spæde begyndelse til Tjæreborgrejser. Det har været fornøjeligt at læse anekdoterne og snakke med børn af venner, naboer og kolleger og mærke hvilke varme følelser præsteparret stadigvæk er omgivet af.

Landsbysamvirket i nye former.

Den 12. maj samledes en række bestyrelsesmedlemmer og formænd og interesserede borgere på skolen for at finde ud af, hvordan foreningernes virksomhed kunne koordineres indadtil og hvordan man kunne få indflydelse på den nye storkommunes landsbypolitik.

Der var flertal for at bevare foreningerne, som de er. Man vil lade borgerforeningen stå for kontakten udadtil, dvs. til kommunen og til andre landsbyer. Men alle foreninger vil gennem et fællesudvalg stille sig til rådighed for borgerforeningen ved løsningen af forskellige opgaver. Som det er tilfældet vedrørende oprettelsen af Stofanet og ligesom Trafik- og stiudvalget har fungeret.

Fællesudvalget holder åbne møder, hvor alle er velkomne til at deltage i debatten fire gange om året, nemlig den anden mandag i august, november, februar og maj. Møderne holdes i skolen. Ved tilmelding og betaling af et mindre beløb deltager man i mødets afslutning med ost og vin.

Der er ikke nogen vedtægter, ingen formand eller bestyrelse, der er tale om et godt gammeldags sammenrend, hvor foreningsbestyrelserne har pligt til at være repræsenteret, men alle har adgang. Indholdet er koordinering af arrangementer, idéer til sogneblad og hjemmeside, idéer til initiativer.

For de praktiske opgaver står koordineringsudvalget, der passer økonomi, sekretærarbejde og udgivelse af hjemmesiden kongeaadal.dk og sognebladet. Det er Jane Andersen, René Kømler og Roll Præstegaard.

Kom og vær med næste gang, der er møde. Hør hvad der sker og sig hvad du mener, og nyd eventuelt lidt ost og vin. Det er mandag, den 8. august.

Cykeltur til diget.

En af de gode traditioner, vores borgerforening holder i hævd er cykelturen til diget den sidste søndag i maj. Det er hele familien, der kaldes på. Frisk luft og motion, godt samvær for alle aldersklasser, rundstykker og pølser og rundbold - og allermest: den skønne natur i maj, her lige før foråret bliver til sommer.

I år var det den 29. maj. Foråret har været køligt og fugtigt på nær de allersidste dage, så alt det grønne er frisk i farven og syrenerne blomstrer, mens hvidtjørnen venter lidt endnu. Men det blæser i dag, en meget frisk vind direkte fra vest, som nok kunne sætte modet på prøve hos en cyklist med diget som mål. Men ca. 50 små og store var mødt op, da foreningsformand Peter satte turen i gang ved brugsen. Allerede da vi passerede ådalen følte vi den skarpe vind ind fra siden. Hvordan ville det ikke blive at komme imod den?

Det var hårdt, men når man cykler i en stor flok og snakker sammen om hvad der rører sig, og når små unger på deres små cykler overhaler én, så tager man sig sammen og følger med. Men de fem kilometer fra Hillerupvej til Katastrofevejen var lange i dag.

Men belønningen ventede, for selve diget danner et fremragende læ for vestenvinden, så opad digets østside var der de dejligste sollune sidde- ligge- og tumlepladser. Og borgerforeningens bestyrelse havde for længst rejst den lille camplet og smurt rundstykker, som de delte ud med rund hånd til den medbragte kaffe. Og så går snakken, og de små børn øver sig i at gå op og ned ad trappen og de studerer frygtsomt den tunge selvlukkende metallåge. De store børn bestiger digekronen og sigter mod vandet i små grupper. Da de kommer tilbage kommer bolden og rundboldtræet frem. Det tager lidt tid at stille hold, fordi alle kan se, at Jedstedholdet vil blive for svagt i den sædvanlige deling. Det lykkes at lave to hold med en god aldersfordeling fra tre år til godt 50. Og mirakuløst ender spillet 21 - 21. De mange skridt, den store spænding og den tørre vind kræver væske, så bestyrelsen slæber øl og vand frem og koger pølser på campingkomfuret. Der er nok til alle. Så bryder de første op, men den hårde kerne cykler over Vilslev hjem, hvor det er blevet tradition at aflægge besøg på Trekroner. Vi ved ikke om det står i skødet, at Ingolf skal holde åben have den sidste søndag i maj, men det blev faktisk aftalt i forbindelse med hushandelen.

På vores hjemmeside www.kongeaadal.dk kan man se billeder fra cykelturen.